

Odgovori HAKOM-a na komentare operatora pristiglih na javnu raspravu „Univerzalne usluge u elektroničkim komunikacijama” i utvrđivanje načina pružanja univerzalnih elektroničkih komunikacijskih usluga na mjerodavnom tržištu

Nakon provedene javne rasprave u svrhu utvrđivanja pružaju li se univerzalne usluge iz članka 35. stavka 2. toč. 1.-6. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN 73/08, dalje: ZEK) na propisan i prikladan način, Vijeće Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije (Vijeće HAKOM-a), je na sjednici održanoj dana 21. srpnja 2010. godine utvrdilo sljedeće:

Univerzalne usluge iz članka 35. stavka 2. toč. 1.-6. ZEK-a pruža operator Hrvatski Telekom d.d. (HT) na temelju odluke klase: 344-01/05-01/256 urbroj: 376-05-02-05 od 28. studenog 2005. g., koju je temeljem članka 12. stavka 1. točke 5. i članka 38. stavka 3. tada važećeg Zakona o telekomunikacijama (NN broj 122/03, 158/03, 60/04 i 70/05; dalje u tekstu: ZOT), donijela Hrvatska agencija za telekomunikacije (pravni prednik HAKOM-a). Obveza pružanja univerzalnih usluga, izdana je na razdoblje od 5 godina.

Prilikom utvrđivanja pružaju li se univerzalne usluge na propisan i prikladan način, HAKOM smatra da je potrebno uzeti u obzir činjenicu da je obveza pružanja univerzalnih usluga HT-a ograničenog trajanja te se prilikom provođenja analize mora uzeti u obzir situacija nakon isteka ove obveze.

Naime, analizirajući trenutni način pružanja ovih usluga, HAKOM smatra da se po isteku razdoblja obveznog pružanja univerzalnih usluga, sve usluge iz ovog opsega ne bi pružale na propisan i prikladan način, odnosno univerzalne usluge ne bi bile dostupne na odgovarajući način svim krajnjim korisnicima.

Prije svega treba uzeti u obzir nedostatak konkurencije na dijelu pristupa javnoj telefonskoj mreži budući da jedino HT ima razvijenu pristupnu mrežu na cijelom teritoriju Republike Hrvatske, koja je izgrađena u razdoblju kada je HT bio jedini operator na tržištu.

Isto tako se problem nekonkurentnosti pojavljuje i dok ostalih univerzalnih usluga budući da je HT jedini operator koji pruža sljedeće univerzalne usluge: pristup najmanje jednom sveobuhvatnom imeniku, pristup službi davanja informacija o brojevima pretplatnika, postavljanje javnih telefonskih govornica na javnim mjestima dostupnim u svako doba, davanje posebnih cjenovnih sustava prilagođenih potrebama socijalno ugroženih skupina krajnjih korisnika usluga, a što je vidljivo iz kvartalnih i godišnjih izvješća koje su svi operatori dužni dostavljati HAKOM-u. Naime, do sada nije postojao interes drugih zainteresiranih strana za pružanje navedenih univerzalnih usluga, te je HT odlukom HAKOM-a bio obavezan pružati navedene univerzalne usluge.

Nadalje, budući da HT-u ističe obveza pružanja univerzalnih usluga u studenom 2010. godine, a radi nastavka kontinuiranog pružanja univerzalnih usluga na području Republike Hrvatske,

potrebno je osigurati daljnje pružanje univerzalnih usluga. U protivnome ako ne bi bio određen operator univerzalnih usluga, stvorili bi se realni uvjeti da univerzalne usluge nisu dostupne svim krajnjim korisnicima usluga po pristupačnoj cijeni na cijelom području Republike Hrvatske, što bi bilo u suprotnosti s člankom 35. stavkom 1. ZEK-a.

Na temelju svega navedenog, HAKOM je utvrdio da se sve usluge u okviru univerzalnih usluga prema članku 35. stavku. 2. ZEK-a, na cjelokupno promatranom mjerodavnom tržištu, ne bi pružale na propisan i prikladan način, u slučaju kada se ne bi odredio operator za pružanje univerzalnih usluga, stoga će postupiti na način propisan člankom 36. stavkom 2. ZEK-a i donijeti odluku o raspisivanju javnog natječaja za pružanje univerzalnih usluga na području Republike Hrvatske, odnosno na određenom dijelu državnog područja Republike Hrvatske te na temelju istog odabrati najpovoljnijeg operatora za pružanje univerzalnih usluga.

U nastavku se daju obrazloženi odgovori na komentare operatora pristiglih tijekom javne rasprave.

VIPnet d.o.o.

1. Ističu da Zakon o elektroničkim komunikacijama (u daljnjem tekstu: ZEK; NN 73/08) ne određuje kakva su pravila postupanja u slučaju kada se utvrdi da se pojedina usluga ne obavlja na zadovoljavajući način, a postoji interes operatora da postane davatelj univerzalne usluge te može li u tom slučaju Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije (u daljnjem tekstu: HAKOM) odrediti davatelja univerzalne usluge i po kojoj proceduri te predlažu:

- utvrditi da li se pojedina univerzalna usluga obavlja na odgovarajući način, a ako se pruža na nezadovoljavajući način, pristupiti ispitivanju interesa drugih operatora, odnosno davatelja usluga,*
- ako je moguće i pripremiti analitički prikaz mjerila kakvoće obavljanja univerzalnih usluga s drugim europskim zemljama,*
- da je potrebno iskoristiti i obvezu dostavljanja mjerila kakvoće koju ima operator univerzalne usluge te nalaze uspoređivanja cijena univerzalnih usluga sa indeksom potrošačkih cijena i ostale promjenjive parametre, uspostaviti parametre, uspostaviti trendove i pokazatelje temeljem kojih bi se moglo raspravljati na egzaktniji način.*

Odgovor:

ZEK-om je propisano prema odredbi članka 36. da je HAKOM dužan najmanje jedanput u dvije godine, provesti javnu raspravu na kojoj krajnji korisnici i operatori mogu iznijeti svoja stajališta o kvaliteti univerzalnih usluga kao i sudjelovanju u pružanju univerzalnih usluga, kako bi utvrdio pružaju li se univerzalne usluge na propisan i prikladan način te koji su operatori zainteresirani za pružanje jedne ili više usluga u okviru univerzalnih usluga i/ili za pokrivanje različitih dijelova državnog područja Republike Hrvatske. Na taj način niti jedan operator nije unaprijed izuzet od mogućnosti proglašavanja operatorom univerzalnih usluga.

HAKOM može utvrditi da se pojedina usluga u okviru univerzalnih usluga pruža na propisan i prikladan način ili da se ista ne pruža na propisan i prikladan način.

Ako HAKOM utvrdi da se pojedina univerzalna usluga ne pruža na propisan i prikladan način, može odlukom odrediti jednog ili više operatora za pružanje tog dijela univerzalnih usluga ili

raspisati javni natječaj za pružanje univerzalnih usluga, vodeći računa o nenarušavanju tržišnog natjecanja, uz uvažavanje načela objektivnosti, transparentnosti i nediskriminacije te se ne može unaprijed isključiti niti jedan operator mogućnosti određivanja obveze pružanja univerzalnih usluga.

U slučaju provedbe javnog natječaja za pružanje univerzalnih usluga i postojanja interesa za pružanje navedenih usluga od strane više operatora, operator univerzalnih usluga odredit će se na temelju najpovoljnije ponude operatora, a prema uvjetima propisanim natječajnom dokumentacijom.

Ako se niti jedan operator ne javi na javni natječaj za pružanje univerzalnih usluga, HAKOM može odlukom odrediti jednog ili više operatora za pružanje tog dijela univerzalnih usluga vodeći pri tome osobito računa o postojanju značajne tržišne snage operatora na mjerodavnom tržištu. U odluci o određivanju operatora univerzalnih usluga HAKOM osobito utvrđuje uvjete pružanja te detaljniji opis i mjerila kakvoće univerzalnih usluga.

2. Predlažu, kako je u tijeku javna rasprava Europske Komisije na internetskoj stranici, da se javna rasprava na temu potreba promjena zakonskog okvira za obveze pružanja univerzalnih usluga, otvori nakon donošenja jasnih zaključaka javne rasprave Europske Komisije.

Odgovor:

HAKOM je u skladu s člankom 36. ZEK-a proveo javnu raspravu u svrhu utvrđivanja pružaju li se univerzalne usluge na propisan i prikladan način i koji su operatori zainteresirani za pružanje jedne ili više usluga u okviru univerzalnih usluga i/ili za pokrivanje različitih dijelova državnog područja Republike Hrvatske, a ne u svrhu promjene ZEK-a. Određivanju operatora za pružanje univerzalne usluge prethodi postupak koji je propisan člankom 36. ZEK-a i kojega je HAKOM dužan provesti.

H1 TELEKOM d.d.

1. Ističe primjedb u na posebne cjenovne sustave prilagođene potrebama socijalno ugroženih skupina krajnjih korisnika usluga (korisnika s niskom razinom prihoda i korisnika usluga s posebnim socijalnim potrebama), čiji interesi moraju biti iznad interesa bilo kojeg operatora kako bi im se osigurali istovjetni i ne diskriminirajući uvjeti te predlažu da za iste HAKOM kao nadležno regulatorno tijelo, odobri jedinstvenu ponudu s prilagođenim cijenama i uvjetima pružanja usluga koja će se razlikovati od uobičajenih tržišnih cijena i uvjeta, usuglašenu i dogovorno osmišljenu od svih operatora (pokretnih i nepokretnih mreža) u Republici Hrvatskoj.

Odgovor:

Operatori (pokretnih i nepokretnih mreža) u Republici Hrvatskoj mogu uvijek samoinicijativno predložiti i ponuditi cjenovne sustave prilagođene potrebama socijalno ugroženih skupina krajnjih korisnika usluga (korisnika s niskom razinom prihoda i korisnika usluga s posebnim socijalnim potrebama), koja može biti i jedinstvena ukoliko se isti uspiju usuglasiti i dogovoriti.

HT d.d.

1. Ističe da dokument koji je stavljen na javnu raspravu „Opseg univerzalnih usluga“ sadrži određena načela i preporuke po pitanju pružanja univerzalnih usluga koji u većem dijelu preuzima sadržaj iz preambule nove EU Smjernice iz 2009. godine o izmjenama EU Smjernice o univerzalnim uslugama koja je stupila na snagu u studenom 2009.g., a rok za implementaciju u zemljama članicama svibanj 2011.g., a europski propisi nisu automatski primjenjivi u Republici Hrvatskoj, a citiranje europskih propisa moglo bi izazvati nesporazume u smislu nejasnoća, što točno ulazi u hrvatski okvir univerzalnih usluga. Zatim, ako bi HAKOM odlučio promijeniti opseg univerzalnih usluga trebao bi i provesti odgovarajuće analize i rezultate iste predložiti javnosti.

Odgovor:

Prema odredbama članka 36. ZEK-a, HAKOM je dužan najmanje jedanput u dvije godine, provesti javnu raspravu na kojoj krajnji korisnici i operatori mogu iznijeti svoja stajališta o kvaliteti univerzalnih usluga kao i sudjelovanju u pružanju univerzalnih usluga, kako bi utvrdio pružaju li se univerzalne usluge na propisan i prikladan način te koji su operatori zainteresirani za pružanje jedne ili više usluga u okviru univerzalnih usluga i/ili za pokrivanje različitih dijelova državnog područja Republike Hrvatske. Na taj način niti jedan operator nije unaprijed izuzet od mogućnosti proglašavanja operatorom univerzalnih usluga, što znači da se u obzir mogu uzeti i operatori pokretnih komunikacijskih mreža. Isto tako, navedenom odredbom omogućeno je da u pružanju univerzalnih usluga može sudjelovati i više operatora i to na različitim zemljopisnim područjima ili za različite dijelove univerzalnih usluga. Univerzalne usluge moraju biti dostupne svim krajnjim korisnicima usluga po pristupačnoj cijeni na cijelom području, a opseg univerzalnih usluga propisan je člankom 35. ZEK-a. Slijedom svega navedenog, svrha provođenja predmetne javne rasprave nije bila izmjena opsega univerzalnih usluga, odnosno usklađivanje univerzalnih usluga s načelima i preporukama po pitanju pružanja univerzalnih usluga iz preambule nove EU Smjernice iz 2009. godine o izmjenama EU Smjernice o univerzalnim uslugama koja je stupila na snagu u studenom 2009.g., već isključivo provođenje zakonske obveze iz članka 36. ZEK-a.

2. HT smatra s obzirom na značaj univerzalnih usluga prije donošenja odluke o proglašenju davatelja univerzalnih usluga, da je potrebno objaviti prijedlog odluke u svrhu javne rasprave kako bi se svim zainteresiranim stranama omogućilo davanje mišljenja, primjedaba i prijedloga u vezi s predloženim mjerama.

Odgovor:

U skladu sa ZEK-om i s obzirom na značaj univerzalnih usluga, HAKOM je u razdoblju od 30. ožujka do 29. travnja 2010. godine objavio javna rasprava u svrhu utvrđivanja pružaju li se univerzalne usluge na propisan i prikladan način i koji su operatori zainteresirani za pružanje jedne ili više usluga u okviru univerzalnih usluga i/ili za pokrivanje različitih dijelova državnog područja Republike Hrvatske. Na taj način svim zainteresiranim stranama omogućeno je davanje mišljenja, primjedaba i prijedloga. Nakon provedene javne rasprave utvrđeno je da se univerzalne usluge ne pružaju na propisan i prikladan način, te da će se provest daljnji postupak - raspisivanje javnog natječaja za pružanje univerzalnih usluga na temelju kojeg će se odabrati najpovoljniji operator za pružanje univerzalne usluge. Odluka o odabiru najpovoljnijeg operatora je bez znatnijeg utjecaja na mjerodavno tržište i time će u skladu sa ZEK-om biti ispunjeni uvjeti za donošenje iste. Ponovno objavljivanje javne rasprave ili bilo kakva slična radnja u postupku odabira najpovoljnijeg

operatora, samo bi imalo za posledicu nepotrebno odugovlačenje čitavog postupak koji prethodi donošenju odluke.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Miljenko Krvišek, dipl.ing.el.